

Република Србија
РАЗВОЈНА АГЕНЦИЈА СРБИЈЕ

**УПУТСТВО
ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОГРАМА ПОДРШКЕ
ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЈИ ПРЕХРАМБЕНЕ ИНДУСТРИЈЕ И
ИНДУСТРИЈЕ АЛКОХОЛНИХ ПИЋА У 2025. ГОДИНИ**

САДРЖАЈ

1 ПОЈМОВИ И СКРАЋЕНИЦЕ	3
1.1 ПОЈМОВИ	3
1.2 СКРАЋЕНИЦЕ	3
2 УВОД.....	1
2.1 СТРАТЕШКИ ЗНАЧАЈ И ПОТЕНЦИЈАЛИ ПРЕХРАМБЕНОГ СЕКТОРА	1
2.2 ИДЕНТИФИКОВАНЕ ПОТРЕБЕ И ИЗАЗОВИ ДОМАЋИХ ПРОИЗВОЂАЧА	2
2.3 УЛОГА ПРОГРАМА У ПРЕВАЗИЛАЖЕЊУ ИЗАЗОВА	3
3 ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРОГРАМУ	3
3.1 ПРАВНИ ОКВИР	3
3.2 ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА	4
3.2.1 Општи циљ	4
3.2.2 Специфични циљеви и очекивани резултати	4
3.2.3 Индикатори Програма	4
3.3 РАСПОЛОЖИВА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА	4
3.4 ПРЕДМЕТ ФИНАНСИРАЊА	5
3.5 ТРАЈАЊЕ ЈАВНОГ ПОЗИВА	5
4 УСЛОВИ ЗА УЧЕШЋЕ У ПРОГРАМУ	5
4.1 ОПШТИ УСЛОВИ (ОБАВЕЗНИ ЗА СВЕ ПОДНОСИОЦЕ ПРИЈАВА):	5
4.1.1 Пословни капацитети:	6
4.1.2 Кадровски капацитети:	6
4.1.3 Финансијски капацитети:	6
4.2 ПОСЕБНИ УСЛОВИ У ЗАВИСНОСТИ ОД ДЕЛАТНОСТИ	6
4.2.1 Прехрамбена индустрија	6
4.2.2 Производња пића	6
5 НАМЕНА БЕСПОВРАТНИХ СРЕДСТАВА.....	7
5.1 МЕРЕ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ И АКТИВНОСТИ.....	7
5.2 СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗБОР ЕКСТЕРНОГ ПРУЖАОЦА УСЛУГА (КОНСУЛТАНТА).....	9
5.3 ОПРАВДАНИ ТРОШКОВИ	9
6 ДОКУМЕНТАЦИЈА ЗА ПРИЈАВУ НА ПРОГРАМ.....	10
6.1 ОБАВЕЗНА ДОКУМЕНТАЦИЈА	10
6.2 ДОДАТНА ДОКУМЕНТАЦИЈА (КОЈА НИЈЕ УСЛОВ ЗА УЧЕШЋЕ).....	11
7 ПОСТУПАК СПРОВОЂЕЊА ПРОГРАМА	11
7.1 ОБЈАВЉИВАЊЕ ЈАВНОГ ПОЗИВА	11
7.2 ПОДНОШЕЊЕ ПРИЈАВЕ.....	11
7.3 АДМИНИСТРАТИВНА ПРОВЕРА	12
7.4 ПОСТУПАК ДИЈАГНОСТИКЕ ИЗВОЗНИХ СПОСОБНОСТИ	12
7.5 ОБЛАСТИ ЗА ОЦЕЊИВАЊЕ.....	12
7.6 МЕРЕ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ ПРЕМА РЕЗУЛТАТУ ДИЈАГНОСТИКЕ ИЗВОЗНИХ СПОСОБНОСТИ.....	12
7.7 ИЗВЕШТАЈ О ДИЈАГНОСТИЦИ ИЗВОЗНИХ СПОСОБНОСТИ.....	13
7.8 РЕШЕЊЕ О ОДОБРАВАЊУ МЕРА ИНТЕРВЕНЦИЈА	13
7.9 ЗАКЉУЧЕЊЕ УГОВОРА О ДОДЕЛИ БЕСПОВРАТНИХ СРЕДСТАВА	13
7.10 ПОСТУПАК ВЕРИФИКАЦИЈЕ ЗАВРШЕНИХ АКТИВНОСТИ	14
8 ОПШТЕ ОДРЕДБЕ.....	14
8.1 КОНТРОЛА ИЗВРШЕЊА УГОВОРНИХ ОБАВЕЗА.....	14
8.2 МОНИТОРИНГ И ИЗВЕШТАВАЊЕ	14
8.3 ПРОМОТИВНЕ АКТИВНОСТ.....	15
8.4 ОДУСТАНАК	15
9 ПРЕГЛЕД ДОКУМЕНАТА КОЈИ ЧИНЕ САСТАВНИ ДЕО УПУТСТВА	15

1 ПОЈМОВИ И СКРАЋЕНИЦЕ

1.1 Појмови

Пријава	Скуп образаца и докумената који се, у складу са овим упутством, подносе ради учешћа у Програму.
Подносилац пријаве	Микро или мало правно лице, односно предузетник, који је поднео пријаву за учешће у Програму.
Корисник	Подносилац пријаве са којим је Агенција закључила уговор о додели бесповратних средстава.
Дијагностика извозних способности	Процес оцењивања извозних способности, на основу унапред дефинисаних критеријума.
Циљано тржиште	Тржиште једне или више држава на које се планира пласирање или увећање пласмана производа или групе производа.
Портал	Званична електронска платформа Агенције, намењена пријављивању, комуникацији и управљању активностима у оквиру Програма.

1.2 Скраћенице

Програм подршке интернационализацији прехранбене индустрије и индустрије алкохолних пића у 2025. години	Програм
Упутство за спровођење Програма подршке интернационализацији прехранбене индустрије и индустрије алкохолних пића у 2025. години	Упутство
Јавни позив за пријављивање на Програм подршке интернационализацији прехранбене индустрије и индустрије алкохолних пића у 2025. години	Јавни позив
Република Србија	РС
Развојна агенција Србије	Агенција
Акредитационо тело Србије	АТС
Агенција за привредне регистре	АПР
Централни регистар обавезног социјалног осигурања	ЦРОСО
Народна банка Србије	НБС
Званична валута Републике Србије	РСД

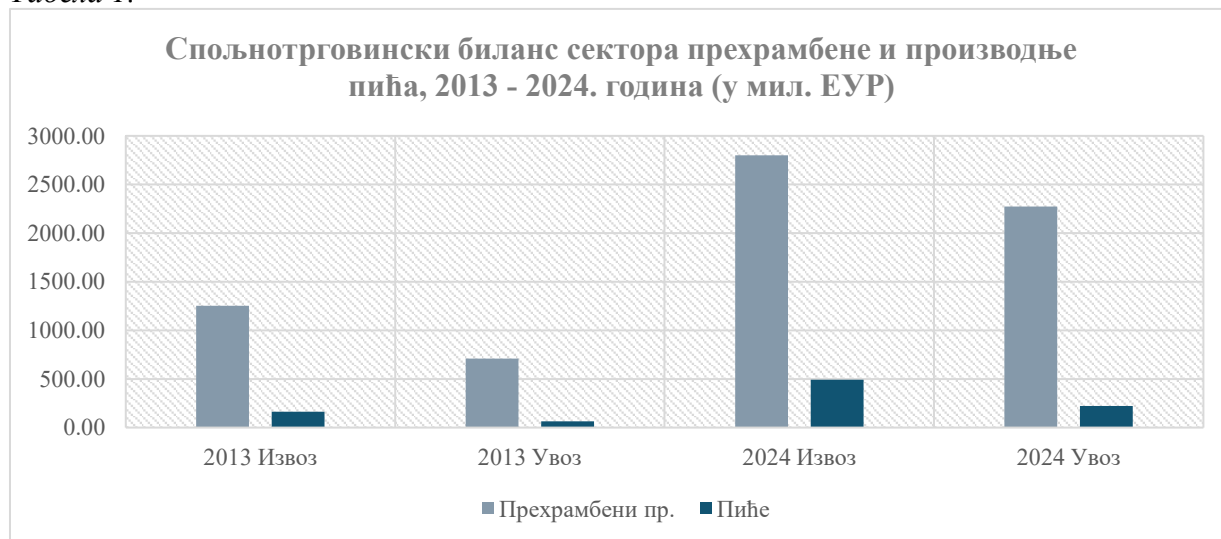
2 УВОД

2.1 Стратешки значај и потенцијали прехранбеног сектора

Развојна агенција Србије, у складу са стратешким приоритетима Владе РС, континуирано спроводи програме подршке усмерене ка унапређењу конкурентности и повећању извоза као кључних покретача привредног раста и индустријског развоја. Посебан фокус стављен је на секторе са високим потенцијалом за стварање додате вредности, међу којима је прехранбени сектор препознат као један од приоритета у оквиру Стратегије паметне специјализације Републике Србије за период 2020–2027. године, у области „Храна за будућност“.

У протеклој деценији, прехранбена индустрија и индустрија алкохолних пића, бележе сталан раст пласмана на страним тржиштима и све израженији допринос укупним привредним токовима РС. Као једна од најзначајнијих индустријских грана, овај сектор обухвата приближно трећину целокупне прерађивачке индустрије РС и запошљава више од 120.000 лица. У периоду од 2013. до 2024. године вредност извоза прехранбене индустрије повећана је са 1,25 милијарди евра на 2,8 милијарди евра, уз континуирано стабилан и позитиван спољнотрговински салдо. Индустрија пића остварила је још динамичнији раст, при чему је вредност порасла са 164 на 491,5 милиона евра¹. (приказано у Табели 1).

Табела 1.

• Извор: Републички завод за статистику/ <https://publikacije.stat.gov.rs/G2025/Pdf/G202512006.pdf>

Иако овај сектор остварује трговински суфицит, конкурентност на тржишту ЕУ остаје ограничена јер у структури спољне трговине доминирају непрерађени производи (кукуруз у зрну, јабуке (свеже), малине (смрзнуте, без шећера), сточна храна (осим жита у зрну) итд.). Удео прерађених прехранбених производа у укупном извозу овог сектора у 2023. години износио је 38,8%². Кључ за освајање захтевнијих тржишта лежи у

¹ Извор: Републички завод за статистику/ <https://publikacije.stat.gov.rs/G2025/Pdf/G202512006.pdf>

² Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Зелена књига за 2023. годину

значајним природним ресурсима, висококвалитетним готовим производима, извозу производа виших фаза прераде и бржем увођење иновација у производњу и развој производа³.

Са друге стране, глобална потражња за прехранбеним производима који испуњавају високе стандарде квалитета, одрживости и транспарентности у пореклу константно расте. Очекује се да ће светска популација порасти са 8,05 милијарди у 2023. на приближно 9,7 милијарди до 2050. године⁴, што ће условити повећање укупне потражње за храном за око 50%⁵ у односу на данашње нивое.

Паралелно са овим демографским пројекцијама, нови трендови у исхрани, вођени променама у преференцијама потрошача, који све више цене здравље, сигурност хране, очување животне средине и одрживост, заузимају све више простора на глобалној сцени. Потрошачи данас, захтевају транспарентне информације о пореклу, карактеристикама и начину производње, док се повећава и спремност да плате вишу цену за производе који им обезбеђују тражене атрибуте – храну коју сматрају вредном, корисном и здравом⁶. Подаци Међународне организације за винову лозу и вино (OIV)⁷ показују стабилан раст потражње за винима са географским пореклом, док анализе International Wine and Spirits Research (IWSR) бележе годишњи раст увоза премијум дестилата од 7,2% на кључним тржиштима као што су Западна Европа и Северна Америка.

У том контексту, са снажним потенцијалом, богатим сортним наслеђем и растућим капацитетима за финалну прераду, РС располаже свим предусловима да одговори на растућу глобалну потражњу, нарочито у сегментима премијум и традиционалних производа.

2.2 Идентификоване потребе и изазови домаћих произвођача

Управо полазећи од ових претпоставки, Агенција је, поред анализе јавно доступних података, покренула низ активности усмерених ка дубљем разумевању стварних потреба и изазова са којима се суочавају домаћи произвођачи. У том процесу обављене су консултације са представницима привреде, како би се прикупили увиди и мишљења релевантних актера. Током ових разговора, истакнуто је да се мањи произвођачи суочавају са изазовима у идентификацији тржишне нише и недовољној препознатљивости на иностраним тржиштима. Иако имају производе који су конкурентни, често се сусрећу са тешкоћама у промоцији и брендирању, док су њихови буџети у великој мери усмерени на улагања у ове области.

Такође, спроведена је и анкета која је послата на више од 11.000 е-маил адреса привредних субјеката из прехранбеног сектора, позивајући све заинтересоване стране да се укључе, поделе своја искуства, укажу на изазове с којима се суочавају и предложе могућа решења за унапређење свог комерцијалног присуства у иностранству. Анализа

³ Цветковић, М., & ПетровићРанђеловић, М. (2017). Анализа конкурентности извоза пољопривредних производа Републике Србије на основу RCA индекса. Економски теми, 55 (3), 399-420. doi: 10.1515/ethemes-2017-0022

⁴ United Nations Department of Economic and Social Affairs (UN DESA), World Population Prospects 2023

⁵ Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO), The State of Food Security and Nutrition in the World 2024

⁶ Стратегија Европске комисије „Од њиве до трпезе“ („A Farm to Fork Strategy“)

⁷ INTERNATIONAL ORGANISATION OF VINE AND WINE: “State of the World Vine and Wine Sector 2023”

результата ове анкете открила је неколико кључних увида у потребе и препреке са којима се суочавају. Иако само 45% испитаних привредних субјеката има удео од више од 10% извоза у укупном промету, постоји значајан интерес за ширење продаје у иностранству, јер више од половине оних који тренутно не извозе планирају да то учине у будућности. Међутим, домаћи произвођачи се суочавају са изазовима попут недостатка финансијских средстава, проналаска дистрибутера, високих трошкова производње и тешкоћа у приступу новим тржиштима. Техничка застарелост и недостатак квалификоване радне снаге додатно отежавају конкурентност на тржишту. Приметно је да постоји интерес за увођење одрживих технологија и еколошких процеса, а неопходна је и подршка у дигитализацији пословних процеса, у области развоја стратегија, увођења технолошких иновација и дигиталног маркетинга. Када је реч о излагањима на сајмовима, већина произвођача показује преференцију за групним наступима, како би смањили трошкове и повећали своју видљивост у условима велике конкуренције.

Брзи развој тржишта, увођење нових технологија и сталне промене у склоностима потрошача постављају додатне изазове у условима глобалне конкуренције која је све снажнија. Поред тога, домаћи произвођачи често нису у могућности да диверзификују своју производњу на начин који би им омогућио да задовоље различите потребе тржишта и створе финалне производе веће вредности. Недостатак иновација у развоју нових производа, као и немогућност прилагођавања новим потрошачким трендовима, отежавају им улазак на специфична нишна тржишта и смањују шансе за остваривање већег тржишног удела.

2.3 Улога Програма у превазилажењу изазова

Како би српски прехранбени сектор искористио прилике на међународном тржишту, неопходно је системско унапређење пословних пракси и конкурентске предности.

Овај програм је осмишљен да одговори управо на претходно поменуте изазове, омогућавајући да се кроз циљане мере интервенције побољша управљање квалитетом, унапреде стандарди безбедности хране, оптимизују и модернизују производни процеси, стекну нова знања и вештине и изграде препознатљиви брендови. Поред тога, Програм подстиче стратешки приступ извозним активностима, кроз идентификацију перспективних тржишних ниша, прилагођавање производа специфичним потрошачким преференцијама и успостављање стабилних дистрибутивних канала.

3 ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРОГРАМУ

Програм укључује анализу потреба домаћих компанија, мапирање потенцијалних корисника, спровођење дијагностике извозних способности и пружање подршке корисницима у циљаном подизању њихових извозних перформанси.

3.1 Правни оквир

Правни оквир за реализацију Програма чине: Закон о јавним агенцијама („Сл. гласник РС”, бр. 18/2005, 81/2005 - испр. и 47/2018), Закон о улагањима („Сл. гласник РС”, бр. 89/2015 и 95/2018); Закон о привредним друштвима („Сл. гласник РС”, бр. 36/2011, 99/2011, 83/2014 – др. Закон, 5/2015, 44/2018, 95/2018, 91/2019, 109/2021 и 19/2025), Уредба о правилима за доделу државне помоћи („Сл. гласник РС” бр. 13/2010, 100/2011, 91/2012, 37/2013, 97/2013, 119/2014, 23/2021 – др. уредбе, 62/2021- др. уредбе, 99/2021 - др. уредбе, 20/2023 - др. уредба, 43/2023 - др. уредба, 48/2023 - др. уредба и 17/2025 - др.

уредба); Уредба о правилима и условима за доделу помоћи мале вредности (*de minimis* помоћи) („Сл. гласник РС“ бр. 17/2025); Годишњи програм рада Агенције за 2025. годину.

3.2 Циљеви Програма

3.2.1 Општи циљ

Циљ Програма је јачање конкурентности и извозног потенцијала домаћих произвођача кроз унапређење квалитета, иновација и приступа међународним тржиштима.

3.2.2 Специфични циљеви и очекивани резултати

- Јачање извозних капацитета домаћих произвођача високог квалитета;
- Подстицање развоја и повезивања домаћих ланаца вредности;
- Подизање нивоа комплексности извозних производа;
- Побољшање позиционирања српских производа на премиум и новим извозним тржиштима;
- Подизање препознатљивости РС као земље извоза аутентичних и квалитетних производа;
- Проширење асортимана и географска диверзификација извоза;
- Раст обима пословања и удела финалних производа у укупном извозу.

3.2.3 Индикатори Програма

- Број нових извозних производа развијених у оквиру подржане производне делатности;
- Број нових иностраних тржишта на која су пласирани производи из подржане производне делатности;
- Вредност закључених уговора са иностраним купцима;
- Удео прихода од подржане производне делатности у укупним приходима;
- Проценат корисника са растом пословних прихода изнад 20% у односу на годину пре имплементације Програма;
- Проценат корисника са растом извоза изнад 20% у односу на годину пре имплементације Програма.

3.3 Расположена финансијска средства

За реализацију овог програма одређен је буџет у износу од **45.000.000,00 РСД**.

Агенција задржава право да, у зависности од потреба Програма и расположивих буџетских могућности, повећа расположива средства за реализацију овог програма.

Средства се додељују Кориснику у складу са одредбама Уредбе о правилима и условима за доделу помоћи мале вредности (*de minimis* помоћи) (у даљем тексту: „Уредба“), као и осталим прописима којима се уређују додела и контрола државне помоћи. Чланом 4. Уредбе прописано је да износ *de minimis* државне помоћи који се додељује Кориснику, од стране било ког даваоца, не сме прећи 300.000 евра у било ком периоду у току три узастопне фискалне године, док је чланом 5. исте Уредбе прописано да се *de minimis* помоћ сматра додељеном у тренутку када је учесник на тржишту стекао законско право на примање помоћи. Члан 3. став 2. Уредбе дефинише корисника *de minimis* државне помоћи као учесника на тржишту који обавља економску делатност, док члан 6. описује

међусобне односе између учесника, укључујући ситуације контроле и доминантног утицаја, те утврђује да учесници повезани овим односима, путем других учесника, такође представљају једног учесника на тржишту.

3.4 Предмет финансирања

У оквиру Програма финансирају се активности предвиђене мерама интервенције које имају за циљ унапређење извозних способности.

Бесповратна средства се додељују искључиво за оправдане трошкове настале реализацијом **најмање две различите активности**, односно Подносилац пријаве је обавезан да аплицира и реализује обе пријављене активности како би стекао право на доделу бесповратних средстава.

Уколико Подносилац пријаве аплицира за „Консултантску подршку за имплементацију међународно признатих стандарда за унапређење пословања, квалитета и одрживости производа и процеса“ (мера под редним бројем 4. – активност 4.1.), дужан је да се истовремено пријави и за активност сертификације истог стандарда (мера под редним бројем 4. – активност 4.2.). У том случају, поред наведених, Подносилац пријаве је обавезан да аплицира и за најмање једну додатну активност, односно да поднесе пријаву за укупно **најмање три различите активности**.

Расположива средства биће уговорена појединачно, уз доделу државне помоћи у укупном износу који не може премашити **7.000.000,00 РСД**.

Више информација о мерама интервенције доступно је у тачки 5.1. овог Упутства.

3.5 Трајање јавног позива

Јавни позив остаје отворен до утрошка расположивих средстава, а најкасније до 01. јуна 2026. године.

Агенција задржава право да, уколико у току трајања Јавног позива утврди да расположива средства више не омогућавају пријем и разматрање нових пријава у складу са прописаним поступком, донесе одлуку о привременој обустави. Обавештење о привременој обустави биће објављено на званичној интернет страници Агенције.

У случају да расположива средства буду у целости утрошена пре истека рока утврђеног Јавним позивом, исти ће се сматрати затвореним даном објављивања одговарајућег обавештења на интернет страници Агенције.

Уколико Агенција накнадно обезбеди додатна средства за финансирање овог програма, задржава право да поново отвори Јавни позив, о чему ће бити благовремено обавештене све заинтересоване стране путем званичне интернет странице Агенције.

4 УСЛОВИ ЗА УЧЕШЋЕ У ПРОГРАМУ

Право на учешће у Програму има Подносилац пријаве који испуњава све прописане услове.

4.1 Општи услови (обавезни за све Подносиоце пријава):

1. да је у тренутку подношења пријаве регистрован у АПР, као правно лице или предузетник, најкасније до 1. јануара 2023. године;

2. да је разврстан као микро, мало правно лице или предузетник у складу са Законом о рачуноводству;
3. да је измирио све доспеле обавезе по основу пореза и доприноса;
4. да у структури власништва има мање од 25% јавног капитала;
5. да у претходној пословној години није био у статусу блокаде дуже од 30 дана у континуитету;
6. да над њим није покренут стечајни поступак или поступак ликвидације.

4.1.1 Пословни капацитети:

1. да обавља производну делатност у области прехранбене индустрије (осим примарне пољопривредне производње; основне обраде меса, живине, рибе; замрзавања и производње нарезаног и очишћеног воћа и поврћа) или индустрије пића (изузев производње слада, освежавајућих пића, минералне и остале флаширане воде);
2. да се бави производњом хране и пића за људску употребу;
3. да има развијен финални производ који пласира на иностраном тржишту под сопственом трговинском марком крајњим потрошачима.

4.1.2 Кадровски капацитети:

1. да има минимум два (2) запослена у радном односу на одређено или неодређено време, на дан објављивања Јавног позива, у складу са подацима према евиденцији ЦРОСО.

4.1.3 Финансијски капацитети:

1. да је у пословној 2024. години остварио приход од продаје производа и услуга у износу не мањем од 12.000.000,00 РСД (према позицији АОП 1005 - Приход од продаје производа и услуга);
3. да је у последње три пословне године остварио приход од продаје производа и услуга на иностраном тржишту укупном износу од најмање 1.000.000,00 РСД (према позицији АОП 1007 - Приход од продаје производа и услуга на иностраном тржишту).

НАПОМЕНА: У случају неслагања у финансијским извештајима, Подносилац пријаве може доставити и друге одговарајуће доказе којима потврђује наведене податке.

4.2 Посебни услови у зависности од делатности

Поред услова из тачке 4.1, Подносилац пријаве мора да испуњава и посебне услове у складу са делатношћу коју обавља, а који су наведени у наставку:

4.2.1 Прехрамбена индустрија

1. да поседује важећи НАССР сертификат или сертификат стандарда који укључује систем безбедности хране НАССР, издат од акредитованог сертификационог тела.

4.2.2 Производња пића

4.2.2.1 Производња дестилата

1. да је уписан у Регистар произвођача јаких алкохолних пића, у складу са Законом о јаким алкохолним пићима, најкасније до 1. јануара 2023. године;
2. да има утврђен капацитет годишње производње дестилата у распону од 10.000 до 300.000 литара у пословној 2024. години.

4.2.2.2 Производња пива

1. да је уписан у Регистар произвођача пива и пунилица пива, у складу са Законом о пиву, најкасније до 1. јануара 2023. године.

4.2.2.3 Производња вина

1. да је уписан у Винарски регистар, у складу са Законом о вину, најкасније до 1. јануара 2023. године;
2. да има утврђен капацитет годишње производње вина у распону од 20.000 до 1.000.000 литара у пословној 2024. години.

5 НАМЕНА БЕСПОВРАТНИХ СРЕДСТАВА

5.1 Мере интервенције и активности

Овим Програмом подржава се финансирање оправданих трошкова насталих у оквиру спровођења активности из следећих мера интервенције:

1. Стратегија позиционирања на циљаном тржишту

Консултантска подршка за процену извозних капацитета и анализу страних циљаних тржишта. Стратегија укључује, а није ограничена на анализу производних капацитета и постојећег асортимана, начин прилагођавања производа специфичностима тржишта, анализу конкуренције, идентификацију регулаторних захтева, избор одговарајућих канала дистрибуције, развој логистичких решења, формулацију стратегије ценовне политике, истраживање потрошачких навика и тржишних трендова.

Бесповратна средства могу се доделити до 60% од вредности оправданих трошкова, до максималног износа учешћа бесповратних средстава од 1.000.000,00 РСД.

2. Технолошка модернизација и иновације

2.1. Набавка специфичне опреме за унапређење технолошко-производних процеса или увођење нових производних технологија (опрема за прераду и производњу производа са вишим степеном додате вредности) – до 3 године старости рачунајући до момента подношења Пријаве,

2.2. Увођење дигиталних алата за праћење производње, оптимизацију ресурса, аутоматизацију процеса, унапређење оперативних функција, као и увођење система за *real-time* мониторинг производње и квалитета производа,

2.3. Консултантска подршка технолога за оптимизацију и унапређење производних процеса.

Бесповратна средства за могу се доделити до 40% од вредности оправданих трошкова по активности, до максималног износа учешћа бесповратних средстава од 5.000.000,00 РСД на нивоу целе мере интервенције, изузев активности из тачке 2.3. за коју проценат учешћа износи до 60%.

3. Развој, унапређење и диверсификација портфолија производа

3.1. Консултантска подршка за развој нових производа, усклађених са тржишним трендовима и потребама специфичних ниша,

3.2. Тестирање производа кроз лабораторијска испитивања, анализу квалитета и безбедности од стране акредитованих лабораторија.

Бесповратна средства могу се доделити до 60% од вредности оправданих трошкова по активности, до максималног износа учешћа бесповратних средстава од 2.000.000,00 РСД на нивоу целе мере интервенције.

4. Унапређење извозне конкурентности

4.1. Консултантска подршка за имплементацију међународно признатих стандарда за унапређење пословања, квалитета и одрживости производа и процеса, у циљу јачања конкурентности на међународним тржиштима,

4.2. Стицање атеста, хомологација, сертификација и ресертификација производа и производних процеса ради обезбеђивања усклађености са међународним стандардима и регулативама,

4.3. Консултантска подршка за увођење правила, процедура и извештавања у вези са ESG факторима.

Бесповратна средства могу се доделити до 60% од вредности оправданих трошкова по активности, до максималног износа учешћа бесповратних средстава од 1.500.000,00 РСД на нивоу целе мере интервенције, изузев активности под тачкама 4.3. учешћа износи 50%.

Напомена: у случају пријаве на активност из тачке 4.1., Подносилац пријаве је условљен на истовремену пријаву и на активност из тачке 4.2., односно сертификацију.

5. Подршка извозном маркетингу и промоцији производа

5.1. Консултантска подршка за креирање дугорочног или средњорочног маркетинг плана за циљана тржишта,

5.2. Консултантска подршка за развој идејних решења, дизајнирање брошура, етикета, амбалаже и других комуникационих материјала у циљу прилагођавања захтевима циљаног тржишта,

5.3. Консултантска подршка за израду и оптимизацију веб-презентације за потребе циљаног тржишта.

Бесповратна средства могу се доделити до 60% од вредности оправданих трошкова по активности, до максималног износа учешћа бесповратних средстава од 2.000.000,00 РСД на нивоу целе мере интервенције.

6. Излагање на међународним сајмовима и промотивним догађајима

6.1. Консултантска подршка за припрему наступа на међународним сајмовима (анализа тржишта и одабир сајмова, развој стратегије наступа, дизајн и организација штанда, припрема пратећих промотивних догађаја),

6.2. Организација промотивних активности на националним штандовима (организованим од стране Агенције и/или Привредне коморе Србије), као што су masterclass догађаји, који укључују закуп простора, ангажовање релевантних стручњака и организацију сусрета са кључним партнерима или дистрибутерима.

Бесповратна средства могу се доделити до 50% од вредности оправданих трошкова по активности, до максималног износа учешћа бесповратних средстава од 3.000.000,00 РСД на нивоу целе мере интервенције, изузев активности из тачке 6.1. за коју проценат учешћа износи до 60%.

7. Проналажење купца на циљаном тржишту

7.1. Консултантска подршка у циљу успостављања контаката са потенцијалним купцима или дистрибутерима, као и накнада за припрему корисника за B2B сусрете са њима,

7.2. Трошкови улиставања производа у трговинске ланце на циљаном тржишту,

7.3. Трошкови улиставања производа на иностране онлајн продавнице (нпр. Amazon.com) или специјализоване онлајн продавнице које су признате у међународној пословној заједници, у циљу повећања видљивости производа на глобалном тржишту.

Бесповратна средства могу се доделити до 50% од вредности оправданих трошкова по активности, до максималног износа учешћа бесповратних средстава од 1.000.000,00 РСД на нивоу целе мере интервенције, изузев активности из тачке 7.1. за коју проценат учешћа износи до 60%.

5.2 Смернице за избор екстерног пружаоца услуга (консултанта)

Ради обезбеђивања квалитета услуга које се финансирају у оквиру Програма, препоручује се да екстерни пружаоци услуга (консултанти) који се ангажују за реализацију одобрених активности испуњавају следеће смернице:

- најмање седам (7) година професионалног искуства у предметној области за коју се ангажују;
- најмање три (3) године искуства у имплементацији пројеката у истој области;
- референце из најмање три (3) успешно реализована пројекта у области ангажовања.

Ове смернице имају за циљ да допринесу избегавању некавалитетних или типских консултантских извештаја и осигурају да Корисници ангажују стручна и финансијски стабилна лица, са доказаним искуством у релевантним областима.

5.3 Оправдани трошкови

Оправдани трошкови у смислу овог Програма представљају издатке и преузете обавезе (уговори, рачуни, авансне уплате и сл.) настале у реализацији активности у оквиру одобрених мера интервенција за које се могу одобрити и исплатити бесповратна средства, а који испуњавају следеће услове:

1. да су настали најраније на дан подношења Пријаве, осим код мере интервенције под редним бројем 6., тачка 6.2.- могу се сматрати оправданим и трошкови настали пре подношења Пријаве, уколико се односе на међународни сајам који ће се одржати након дана подношења Пријаве;
2. да за исте оправдане трошкове није додељена друга државна помоћ;
3. да су директно повезани са активностима подржаним у оквиру Програма;
4. да су настали на основу уговора закључених са трећим лицима која нису повезана лица у смислу закона који регулише привредна друштва.

Оправданим трошковима се сматрају издаци без урачунатих јавних прихода. Под оправданим трошковима се ни у ком случају не могу подразумевати: трошкови

гаранција, полиса осигурања, камате, курсне разлике, царински и административни трошкови, трошкови принудне наплате, путни трошкови и трошкови смештаја, трошкови куповине намештаја, инвентара и технике којима се опрема штанд на међународним сајмовима, трошкови производње амбалаже или етикета, као ни трошкови израде штампаног и другог промотивног материјала.

Уколико су оправдани трошкови у понуди или фактури изражени у иностраној валути, биће признати у динарској противвредности по званичном средњем курсу НБС на дан издавања тог документа. Ако је издатак везан за активност већ плаћен са банкарског рачуна у девизама, износ ће се признати у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан плаћања. Уколико у току реализације уговора о додели бесповратних средстава дође до промене курса или смањења износа оправданих трошкова у односу на оне дефинисане уговором о додели бесповратних средстава, Агенција ће извршити рефундацију у складу са новим, нижим износом трошкова које је Корисник стварно сносио. У случају повећања оправданих трошкова током реализације, рефундација ће бити ограничена на максималне износе одобрених бесповратних средстава дефинисаних уговором о додели бесповратних средстава.

6 ДОКУМЕНТАЦИЈА ЗА ПРИЈАВУ НА ПРОГРАМ

6.1 Обавезна документација

Сваки Подносилац пријаве је у обавези да уз поднету Пријаву на Портал приложи и следећу документацију:

1. Образац 1 – Образац пријаве на Програм;
2. Образац 2 – Изјава о испуњености и прихватању услова за учешће у Програму (*издата под пуном материјалном и кривичном одговорношћу*);
3. Образац 3/Образац 3а – Изјава да Подносилац пријаве и његови законски заступници нису осуђивани за привредне преступе и кривична дела против привреде;
4. **Уверење Пореске управе** – Копија уверења надлежног органа којим се потврђује да је Подносилац пријаве измирио све доспеле пореске обавезе и доприносе, не старије од месец дана од дана подношења пријаве;
5. У зависности од делатности:
 - 5.1. Уколико Подносилац пријаве послује у оквиру **прехрамбене** индустрије – копија важећег НАССР сертификата или сертификата стандарда који обухвата НАССР систем, издата од стране сертификационог тела акредитованог код АТС или другог признатог акредитационог тела;
 - 5.2. Уколико Подносилац пријаве послује у оквиру индустрије производње **дестилата** – копија Годишњег извештаја о производњи, промету и залихама јаких алкохолних пића за пословну 2024. годину;
 - 5.3. Уколико Подносилац пријаве послује у оквиру индустрије производње **вина** - извод из Винарског регистра са подацима о произвођачу и капацитету производње вина, као и пријава производње и пријава залиха за пословну 2024. годину или други одговарајући доказ.
6. **Документација о производу** – Фотокопија етикете и амбалаже било ког финалног производа са јасно назначеним називом или логотипом сопствене трговинске марке, као и доказ о пласману на иностраном тржишту (нпр. извод, извозна документација, каталог, уговор или друга релевантна документација).

Уз документацију, у зависности од предложених мера интервенције, доставља се и финансијска и техничка документација која служи као основ за утврђивање оправданости трошкова:

- рачуни, предрачуни, понуде, изводи, спецификације услуга и слична документација која садржи датум издавања и новчани износ;
- за консултантске услуге – понуда са детаљном спецификацијом активности и планом реализације, која обавезно садржи цену, број консултантских сати/дана и опис очекиваних резултата и радна биографија консултанта.

Агенција задржава право да, у случају да предложени консултант не испуњава смернице утврђене у тачки 5.2. овог Упутства, затражи достављање нове понуде пружаоца услуге који испуњава прописане услове. Уколико не буде достављена одговарајућа понуда, Агенција задржава право да не одобри предметну активност.

У случају да процењени или предложени трошкови битно одступају од уобичајених тржишних цена за исту врсту производа или услуга, Агенција може да затражи достављање додатних појашњења, додатне документације којом се потврђује оправданост трошкова, или корекцију достављене документације. Уколико Подносилац пријаве не поступи у остављеном року, Агенција задржава право да умањи одобрени износ бесповратних средстава сразмерно уобичајеним тржишним ценама или да одбије одобравање предметне активности у целини.

Агенција такође задржава право да у било којој фази поступка затражи на увид оригинале или оверене копије докумената, као и да затражи додатне доказе ради утврђивања испуњености услова за учешће у Програму.

6.2 Додатна документација (која није услов за учешће)

1. Уговор о поверљивости информација потписан од стране законског заступника Подносиоца пријаве.

7 ПОСТУПАК СПРОВОЂЕЊА ПРОГРАМА

7.1 Објављивање јавног позива

Јавни позив се објављује на званичној интернет страници Агенције и садржи кључне информације о Програму и начину пријављивања.

7.2 Подношење пријаве

Пријављивање се врши искључиво електронски, путем Портала. Приступ се остварује преко линка објављеног у тексту Јавног позива, који је доступан само у периоду његовог трајања.

За учешће у Програму потребно је извршити регистрацију и отворити кориснички налог. Након успешне активације налога, Подносилац пријаве улази у систем и приступа уносима података и учитавању документације предвиђене тачком 6.1. Упутства, у оквиру Обрасца 1. Попуњени образац се конвертује у PDF, електронски потписује и прилаже на означено место у оквиру Портала.

Поред наведеног, неопходно је попунити и **Упитник за дијагностику извозних способности**, као и приложити додатну документацију која ће бити предмет даље оцене.

Након завршетка уноса и активирања опције „Подноси пријаву“, поступак се сматра завршеним, а систем аутоматски шаље потврду о пријему на електронску адресу наведене контакт особе.

Напомиње се да је дозвољено подношење само једне пријаве по привредном субјекту у оквиру овог Јавног позива.

7.3 Административна провера

Одмах по пријему, приступа се прегледу формалне исправности Пријаве и приложене документације.

Уколико се у поступку утврди формална неисправност или непотпуност Пријаве, Подносиоцу пријаве доставља се писмено обавештење о потреби допуне, са назначеним роком који не може бити краћи од три (3) радна дана.

По окончању административне провере, сачињава се Извештај о административној провери, у којем се констатује да ли Пријава испуњава формалне услове и услове Програма. У случају да Пријава не испуњава услове, доноси се решење о одбијању или одбацивању. У случају да Пријава испуњава услове, упућује се у поступак дијагностике извозних способности

У даљу процедуру биће укључене искључиво Пријаве које су формално потпуне, благовремене и испуњавају све услове Програма.

7.4 Поступак дијагностике извозних способности

Дијагностика извозних способности представља поступак оцјене извозних капацитета Подносиоца пријаве, са циљем утврђивања степена развијености кључних области од значаја за извоз, као и идентификовања могућности за унапређење.

Поступак дијагностике извозних способности спроводи се у складу са Упутством за дијагностику, које је саставни део Програма. У наведеном документу прецизно су дефинисани методологија, критеријуми и поступак оцјене.

7.5 Области за оцењивање

Оцена извозних способности врши се у оквиру следећих тематских области:

1. Стратегија, визија и организациона структура,
2. Укључивање заинтересованих страна,
3. Стварање одрживе вредности и капацитета за извоз,
4. Подстицање учинка и трансформација,
5. Управљање маркетинг миксом.

7.6 Мере интервенције према резултату дијагностике извозних способности

У зависности од броја бодова остварених у поступку дијагностике извозних способности, Подносилац пријаве стиче право на реализацију следећих активности:

а) мање од 300 бодова– напредна подршка уз обавезне активности

Могу се одобрити предложене активности из Пријаве, под условом да се обавезно реализује најмање једна од активности од кључног значаја за побољшање извозне способности:

- 1. Стратегија позиционирања на циљаном тржишту и/или
- 2. Технолошка модернизација и иновације/2.3. Консултантска подршка технолога за оптимизацију и унапређење производних процеса и/или
- 4. Унапређење извозне конкурентности/4.1. Консултантска подршка за имплементацију међународно признатих стандарда за унапређење пословања, квалитета и одрживости производа и процеса, у циљу јачања конкурентности на међународним тржиштима и 4.2. сертификација и/или,
- 5. Подршка извозном маркетингу и промоцији производа/5.1. Консултантска подршка за креирање дугорочног или средњорочног маркетинг плана за циљана тржишта.

б) 300 или више бодова

Могу се одобрити све предложене активности из Пријаве.

7.7 Извештај о дијагностици извозних способности

По окончању поступка дијагностике извозних способности, Агенција сачињава и доставља Извештај о дијагностици извозних способности који садржи:

- укупан број бодова остварених у поступку дијагностике,
- резултате по појединачним областима,
- образложење добијене оцене и
- препоруке у складу са оствареним резултатом.

Подносилац пријаве који је примио ова извештај, а остварио мање од 300 бодова, дужан је да се на исти изјасни у року од три (3) радна дана од дана пријема. У изјашњењу наводи на коју се обавезну активност из тачке 7.6. пријављује, уколико иста већ није обухваћена Пријавом. Након достављања изјашњења, Подносилац пријаве је дужан да у року од петнаест (15) дана достави финансијску и техничку документацију за активности које нису садржане у Пријави, која служи као основ за утврђивање оправданости трошкова.

7.8 Решење о додели бесповратних средстава

Решење о додели бесповратних средстава дефинише одобрене мере и тачне износе и максималне проценте бесповратних средстава на које Подносилац пријаве остварује право.

7.9 Закључење уговора о додели бесповратних средстава

Уговором о додели бесповратних средстава уређују се међусобна права и обавезе, износ одобрених бесповратних средстава, начин и рок извршавања обавеза, извештавање о реализованим активностима, као и реализација осталих активности предвиђених Програмом.

Корисник је дужан да уговор о додели бесповратних средстава потпише у року од тридесет (30) дана од дана пријема решења о додели бесповратних средстава. Непотписивање уговора у наведеном року, нити подношење жалбе у складу са упутством о правном леку, сматраће се одустајањем од права на додељена средства.

Корисници су уз овај уговор у обавези да доставе и средство финансијског обезбеђења за повраћај средстава и то: једну потписану и оверену бланко меницу заједно са потписаним меничним овлашћењем.

Рок за реализацију одобрених мера интервенција износи 12 месеци од дана закључења уговора о додели бесповратних средстава. У изузетним случајевима, рок за реализацију може бити продужен, искључиво уз претходну писану сагласност Агенције.

Након закључења уговора о додели бесповратних средстава, Корисник може, уколико за то постоје оправдани и документовани разлози (као што су непредвиђене промене на тржишту, измене прописа, околности више силе или друге релевантне околности које онемогућавају реализацију уговорених активности), поднети писан захтев за измену овог уговора у делу који се односи на мере интервенције. Ове измене морају бити у складу са Упутством и не могу довести до увећања укупно одобреног износа бесповратних средстава.

Захтев за измену уговора о додели бесповратних средстава, подноси се у писаној форми, са образложењем и пратећом техничком и финансијском документацијом којом се доказује оправданост предложених измена.

7.10 Поступак верификације завршених активности

Овај поступак се спроводи у складу са Упутством за спровођење поступка верификације које чини саставни део овог упутства.

Исплата бесповратних средстава се врши по поднетом захтеву након реализације свих одобрених активности.

8 ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

8.1 Контрола извршења уговорних обавеза

Сва права и обавезе по питању контроле извршења уговорних обавеза се уређују уговором о додели бесповратних средстава. Корисници ће се уговорно обавезати да материјалну имовину неће отуђити најмање 3 године, рачунајући од дана реализације активности, односно када су им верификоване завршене активности и исплаћена одобрена средства.

8.2 Мониторинг и извештавање

Током периода имплементације активности:

- доставља се извештај о напретку шест месеци од дана закључења уговора о додели бесповратних средстава, у складу са обрасцем који прописује Агенција;
- по окончању свих уговорених активности, доставља се завршни извештај о реализацији, најкасније у року од 30 дана од дана завршетка активности.

По окончању активности, у периоду од три (3) године, сваке календарске године најкасније до 31. марта, доставља се годишњи извештај о резултатима пословања, у складу са обрасцем који прописује Агенција. Извештај се доставља електронским путем преко Портала.

Ови годишњи извештаји обухватају податке релевантне за праћење ефеката Програма, укључујући:

- Број нових извозних производа развијених у оквиру подржане производне делатности;
- Број нових иностраних тржишта на која су пласирани производи из подржане производне делатности;
- Вредност закључених уговора са иностраним купцима;

- Удео прихода од подржане производне делатности у укупним приходима.

По потреби Агенција може захтевати од Корисника и достављање извештаја ван редовног, годишњег извештавања.

8.3 Промотивне активности

Корисници ће настојати да у току реализације уговорних обавеза активно сарађују са Агенцијом и доприносе успешној реализацији Програма.

Корисник ће настојати и да активно партиципира на промотивним активностима и пословним сусретима организованим од стране Агенције и да доставља податке неопходне за израду промотивних материјала за промотивне активности и пословне сусрете.

8.4 Одустанак

Одустанак од учешћа у Програму је могућ искључиво уз слање писаног обавештења Агенцији, чиме се поступак сматра окончаним доношењем решења о обустави поступка доделе бесповратних средстава.

9 ПРЕГЛЕД ДОКУМЕНАТА КОЈИ ЧИНЕ САСТАВНИ ДЕО УПУТСТВА

Саставни део овог упутства, чине и следећа документа и обрасци:

1. Образац 1 – Образац пријаве на Програм;
2. Образац 2 – Изјава о испуњености и прихватању услова за учешће у Програму (издата под пуном материјалном и кривичном одговорношћу);
3. Образац 3/Образац 3а – Изјава да Подносилац пријаве и његови законски заступници нису осуђивани за привредне преступе и кривична дела против привреде;
4. Нацрт уговора о додели бесповратних средстава;
5. Нацрт уговора о поверљивости информација;
6. Упутство за дијагностику извозних способности;
7. Упутство за верификацију одобрених мера интервенција.

У Београду, 18.09.2025. године
Број: 1-01-020-23/2025

Извршни директор

Жарко Милићевић

